הַדָּר HADAR
תורה · עבודה · חסד

פָּרָשַׁת צַו

דַּבֵּר וְתָלַב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ

י׳ ניסן תשפ״ו 28–27 מרץ 2026

מָה בַּפָּרָשָׁה

- בפרשת השבוע שעבר, למדנו על הקורבנות השונים. בפרשת השבוע, משה ואהרן לומדים מה לעשות כדי להתחיל להקריב קורבנות במשכן.
- קודם כל, הכהנים לומדים מה התפקידים שלהם בהכנת כל קורבן. הם גם שומעים על הזכויות שמגיעות להם כחלק מעבודת המשכן – למשל, לאכול חלקים מקורבנות מסוימים ולקבל את עורות הבהמות. זה השכר שהם מקבלים על עבודתם.
- הטקס המיוחד לחנוכת המשכן נקרא מילואים. המילואים היו כמו פתיחה חגיגית של מקום חדש, ונמשכו שבעה ימים.
- חנוכת המשכן כוללת את הכנת המזבח להקרבת הקורבנות.
- היא כוללת גם את הכנת הכהנים עצמם לתפקידים החדשים שלהם.

• מִדְרָשׁ •

לימוד תורה הוא אחד הדברים החשובים והמשמעותיים ביותר שאנחנו עושים. מדרש על הפרשה שלנו מקשר בין הקורבנות ללימוד תורה.

ויקרא ז:לז

זֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים:

המילה "תורה" באה מהפועל להורות. פירושה הוראה או לימוד. לכן, כל מצווה או רשימה של מצוות היא "תורה". אבל בדרך כלל, כשאנחנו אומרים את המילה "תורה", אנחנו לא מתכוונים למצווה ספציפית אלא לכל המצוות יחד – לכל ספר התורה שמשה רבנו כתב מפי ה'.

אז למה הפסוק קורא להוראת דיני הקורבנות בשם "תורה"?

תלמוד בבלי מסכת מנחות דף קי עמוד א

אָמַר רָבָא כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה אֵינוֹ צָרִיךְ **לֹא** עוֹלָה **וְלֹא** מִנְחָה **וְלֹא** חַטָּאת **וְלֹא** אָשָׁם.

בפסוק, כל קורבן מוזכר עם מילת היחס "ל" (של). המשמעות היא: אלו הדינים של העולה, של המנחה, וכן הלאה. אבל רבא שם לב שהמילים "לעולה", "למנחה" נשמעות כמעט כמו: לֹא עֹלָה, לֹא מְנֻחָה. רבא מציע לקרוא את הפסוק כך: כשיש לך את התורה הזאת – אין צורך בקורבנות: לא עולה, לא מנחה, ולא שאר הקורבנות!

לפי רבא, הפסוק רומז לרעיון מפתיע: לימוד תורה הוא כל כך משמעותי, שהוא יכול אפילו להחליף את הקרבת הקורבנות.

- היום אין לנו בית מקדש ואי אפשר להקריב קורבנות. איך לימוד תורה עוזר לנו?
- באילו דרכים לימוד תורה דומה לקורבן שאנחנו מקריבים? על מה אנשים מוותרים כדי ללמוד תורה?

• פֵּרוּשִׁים •

אחד הקורבנות המתוארים בפרשה נקרא שְׁלָמִים. בניגוד לקורבנות אחרים, שחלקם נשרפו לגמרי על המזבח או שרק הכהנים אכלו אותם, קורבן השלמים התחלק לשלושה חלקים: חלק נשרף על המזבח, חלק ניתן לכהנים, ואת החלק השלישי אכל מי שהביא את הקורבן. זה היה כמו סעודה משותפת של בשר צלוי.

אדם היה מביא קורבן שלמים כקורבן נדבה ברגע של שמחה (למשל בחגים), או בגלל שקיבל על עצמו נֶדֶר להביא קורבן כזה.

למה הקורבן הזה נקרא שְׁלָמִים? הנה שתי דרכים להבין את השם של הקורבן:

לדעת רש"י, המילה שלמים קשורה למילה "שלום".

רש"י (צרפת, לפני 1,000 שנה)

שְׁלָמִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם שָׁלוֹם לַמִּזְבֵּחַ וְלַכֹּהֲנִים וְלַבְּעָלִים.

הרש"ר הירש חושב שהשם שלמים קשור למילה שְׁלֵמוּת.

ר' שמשון רפאל הירש (גרמניה, לפני 150 שנה).

שְׁלָמִים הֵם קָרְבָּנוֹת הַנּוֹבְעִים מִתְּחוּשַׁת שְׁלֵמוּת... קָרְבַּן שְׁלָמִים מְסַמֵּל אֶת בַּקָּשַׁת קִרְבַת ה' מִתּוֹךְ תְּחוּשַׁת שְׂבִיעוּת רָצוֹן, תְּחוּשָׁה שֶׁלֹּא חָסֵר לָאָדָם דָּבָר, וְשֶׁרַק קִרְבַת ה' נֶעְדֶּרֶת מִמֶּנּוּ.

- מה מיוחד בדרך שבה הביאו ואכלו את קורבן השלמים?
- מה הקשר בין שלום לבין שְׁלֵמוּת? איך עשיית שלום יכולה להפוך קבוצה של אנשים שונים ליותר שלמה? ואיך שלום יכול להפוך אדם ליותר שָׁלֵם?
- איך קורבן השלמים גם יוצר שלמות וגם נחשב לסוג של תשלום? תשלום למי?

שְׁאֵלוֹת הַשָּׁבוּעַ

התשובות לשבע השאלות הראשונות נמצאות בעלייה התואמת בקריאת התורה. התשובות לשאלות 8–9 קשות יותר, ויכולות להימצא בכל מקום בפרשה. התשובה לשאלה 10 נמצאת בהפטרה.

עליות:

1) ויקרא ו:א–יא

2) ו:יב–ז:י

3) ז:יא–לח

4) ח:א–יג

5) ח:יד–כא

6) ח:כב–ח:כט

7) ח:ל–לו

הפטרה לשבת הגדול:

מלאכי ג:ד–כד

בהבלחה!

1. אלו שתי מילים בעלייה זו מזכירות לכם את פסח?
2. באיזה כלי ניתן להשתמש שוב לאחר שבישלו בו בשר של קורבן חטאת?
3. אלו חלקים מקורבן השלמים ניתנו לכהנים?
4. על מה יצק משה את שמן המשחה?
5. מה נעשה בעור ובבשר של הפר שהובא כחלק מקורבן המילואים?
6. איזה חלק מן האיל שהובא לקורבן המילואים קיבל משה?
7. מה נצטוו אהרן ובניו לעשות עם שאריות הבשר והלחם?
8. אילו חטאים בפרשה גוררים עונש כרת?
9. האם תוכלו למנות את כל בגדי הכהונה המיוחדים שלבש אהרן בפרשה שלנו?
10. **מההפטרה:** עתיד לבוא יום דין גדול ונורא הנקרא "יום ה'". מי יישלח ממש לפני כן?

* חפשו את התשובות בעמוד 8

כל הזכויות שמורות למכון הדר. ניתן להעתיק ולצלם למטרות לא מסחריות.

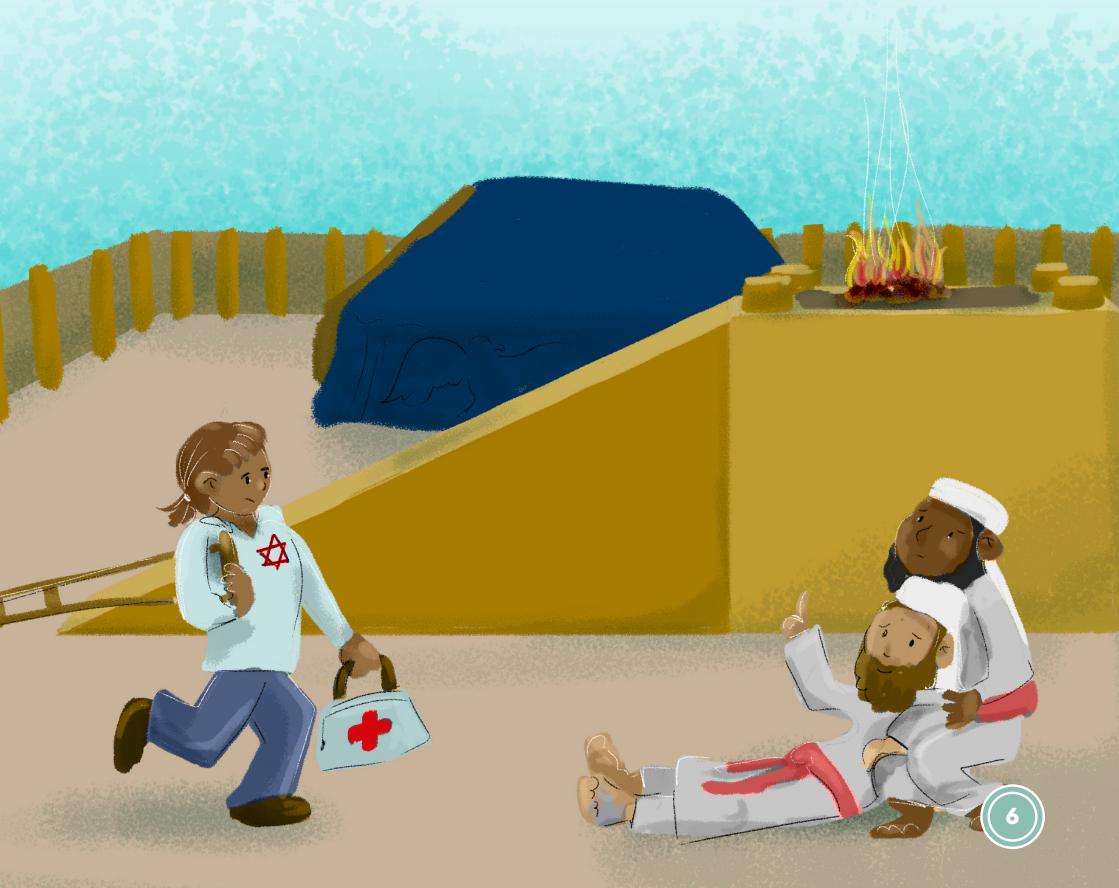
• בּוֹאוּ נְדַבֵּר עַל זֶה •

תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן

הקורבנות שהוקרבו על המזבח יצרו הרבה אֵפֶר. פינוי האפר היה אחד מהתפקידים של הכהנים, ונקרא תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן.

תרומת הדשן לא הייתה רק פעולת ניקיון של המזבח – היא הייתה מצווה בפני עצמה.

האמת היא שזו הייתה מצווה מאוד מבוקשת! המשנה מספרת סיפור על כהנים שהתחרו ביניהם כדי לזכות במצוות תרומת הדשן.

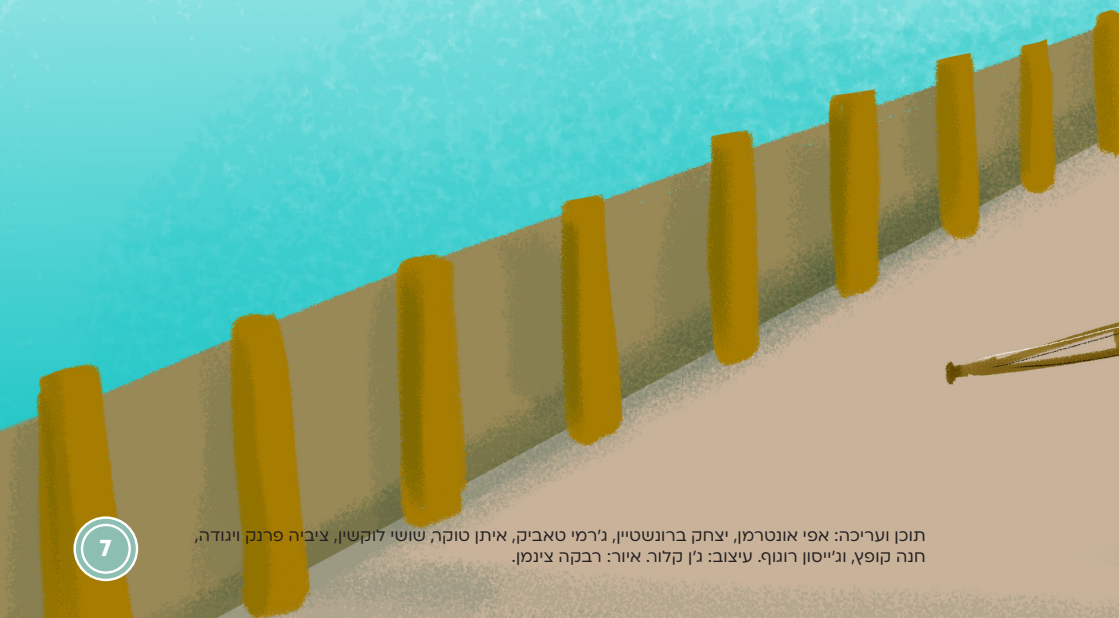

מסכת יומא פרק ב משניות א-ב

בָּרִאשׁוֹנָה כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לִתְרֹם אֶת הַמִּזְבֵּחַ, תּוֹרֵם. וּבִזְמַן שֶׁהֵן מְרֻבִּין, רָצִין וְעוֹלִין בַּכֶּבֶשׁ, וְכָל הַקּוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ בְּאַרְבַּע אַמּוֹת זָכָה...

מַעֲשֶׂה שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶם שָׁוִין וְרָצִין וְעוֹלִין בַּכֶּבֶשׁ, וְדָחַף אֶחָד מֵהֶן אֶת חֲבֵרוֹ, וְנָפַל וְנִשְׁבְּרָה רַגְלוֹ. וְכֵיוָן שֶׁרָאוּ בֵּית דִּין שֶׁבָּאִין לִידֵי סַכָּנָה, הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ תוֹרְמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ אֶלָּא בְּפַיִס.

- קרה לך להתחרות עם האחים והאחיות שלך לגבי מי יעשה ניקיון? מה הסיפור הזה מלמד אותנו על הכהנים שהתחרו על תרומת הדשן?
- האם אתן יכולות לדמיין את עצמכן רצות לעשות מצוות אחרות? אלו מצוות?
- מה לדעתכם המסר של הסיפור במשנה? האם אפשר לחשוב על יותר מֻלָּקָח אחד?
- מה מיוחד בכך שמלאכת הניקיון עצמה נחשבת מצווה, ולא רק משהו שצריך לעשות כדי שה"מצוות האמיתיות" יוכלו להמשיך?
- למה חשוב להעריך ולהרים את האפר שנשאר מהקורבנות של היום הקודם? למה חשוב להכיר בהצלחות של אתמול לפני שמתחילים יום חדש?

תוכן ועריכה: אפי אונטרמן, יצחק ברונשטיין, ג'רמי טאביק, איתן טוקר שושי לוקשין, ציביה פרנק ויגודה, חנה קופץ, וג'ייסון רוגוף. עיצוב: ג'ן קלור. איור: רבקה צינמן.

• דַּקָּה שֶׁל דִּיוּן •

איך לשחק: הנה כמה טיעונים לפתיחת המשחק. התחלקו לשתי קבוצות והכינו מספר טיעונים. מומלץ להוסיף רעיונות חדשים לאלה שמובאים כאן. כל קבוצה תציג את עמדתה במשך שלושים שניות. הקבוצה המשכנעת ביותר תנצח!

הכהנים היו חייבים לפנות את הָאֵפֶר מהמזבח בכל יום (ויקרא ו:ב–ד).

דיון: חשוב לנקות את החדר כל יום.

מסכים

- שמירה על חדר נקי היא דרך לכבד את הסביבה שלך.
- בלגן קטן הופך לבלגן גדול אם מתעלמים ממנו.
- כשמשתדלים לנקות את החדר מדי יום, רוכשים הרגלים טובים ובריאים.

לא מסכימה

- מצב הניקיון בחדר שלי הוא עניין אישי.
- מה הבעיה אם יש קצת בלגן?
- כל הדברים שלי נמצאים בדיוק במקום שאני רוצה. (ולפעמים המקום הזה הוא פשוט... על הרצפה!)

תשובות:

1. מָצוֹת וְחָמֵץ (ו:ט–י)
2. כלי נחושת (ו:כא)
3. החזה ושוק הימין (ז:לא–לד)
4. על כל כלי המשכן (ח:י) ועל ראש אהרן (ח:יב)
5. הוא נשרף מחוץ למחנה (ח:יז)
6. החזה (ח:כט)
7. לשרוף אותם (ח:לב)
8. אכילת שלמים בטומאה (ז:כ–כא), אכילת חֵלֶב (ז:כו), אכילת דם (ז:כז)
9. בפרשה מוזכרים שבעה בגדים: כתונת, אבנט, מעיל, אפוד, חושן, מצנפת, ציץ (ח:ז–ט) - הוא לבש גם פריט שמיני: מכנסיים (ראו שמות כח:מב–מג)
10. אליהו הנביא (מלאכי ג:כג)